

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

210. An statutum, quando fundatur in publica vtilitate etiam si faciat mentionem de Clericis, sit inualidum, & lædat Immunitatem Ecclesiasticam? Et an statura laicorum, etiam si sint Clericis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

runt) vñ sunt tali priuilegio; sic & in posterum veniunt: quia, vt diximus, reuocatio talis priuilegij minime generica, sed specifica est. Deinde in hoc statuto maxime Clericus efficitur deterioris conditionis, quam laicus: quia potest quidem Princeps ratione iurisdictionis in suis ordinationibus facere specificam mentionem de laicis, non autem de Clericis, quod factum in isto statuto apparet; ergo, &c.

Sup. hoc infra in Ref. 215. Sed ne deferas hic supra legere §. Tertio tunc. huius Ref. & §. eius annot.

12. Et tandem ad quartum responderetur, falsam esse illam sententiam Caietani, vt supra probatum est. nam ex illa sequeretur, posse Principes statuere, ne Clerici quid emant, aut vendant; ne alterius operas conducant; ne apud aliquos faciant molere suum triticum, aut panem coquere; ne transeant per pontem, ne habitent in aliqua Ciuitate; & similia: quæ omnia absurdissima esse satis apparet. Ita Reginaldus tom. 1. lib. 9. c. 24. sect. 2. nu. 358. & alij.

RESOL. CCX.

An statutum, quando fundatur in publica utilitate, etiam si faciat mentionem de Clericis, sit inualidum, & ledat Immunitatem Ecclesiasticam?

Et an statuta laicorum, etiamsi sint Clericis fauorabilia, si de illis mentionem faciant, sint nulla & contra libertatem Ecclesiasticam; Ex part. 4. tract. 1. Ref. 14.

Sup. hoc in Ref. præterita §. Quarto. & supra in Ref. 198. signanter in §. 2. & infra in tr. 3. Ref. 15. §. Sed ad rem. & seqq. & in alijs vlt. not. huius Ref.

§. 1. Negatiuè respondet Pereira de manu Regia part. 2. cap. 67. num. 11. vbi sic ait. Nec obstat quòd in hac lege de Ecclesijs mentio fit, quo casu censetur in eius odium, & succedit reg. in cap. fin. de immun. Eccles. in 6. quia vtiq; illud procedit in dubio, quando constat de publica utilitate, & illa communis opinio, quæ habet legem ciuilem non valere facta mentione Clericorum, non procedit quando talis lex fundatur in ratione naturali, & quæ publicæ conueniat utilitati. Ita ille. Et cap. 38. num. 12. ita etiam asserit. Dicendum est quòd laicorum statuta generalia, quæ gubernationem respiciunt, etiamsi Clericorum mentionem faciant, non ob id nulla sunt si rationabilia, & iuri non contraria existant, imò valent, & ipsos tanquam ciues ligant. Hæc ille, & idem asserit in cap. 39. num. 6.

2. Sed si hæc opinio esset vera, omnes Principes possent impunè in suis ordinationibus & legibus nominare Clericos: nam omnis lex publicatur ad bonum commune, & propter publicam utilitatem, aliter lex esset iniusta, vnde affirmatiuam sententiam prorsus sustinendam esse puto, cum communi sententia Theologorum, Canonistarum & Iuristarum, per cap. fin. de rebus Eccles. non alien. & per cap. Ecclesia sancta Maria, de conslit. & docent Doctores, quos citat & sequitur Bertran. de Gueuara in propugn. lib. Eccles. assert. 1. §. 6. num. 55. & 58. Surdus consil. 301. num. 11. & consil. §. 60. num. 11. Aponte in respons. pro cens. Ven. fol. 71. & seq. Maynardus de priuileg. Eccles. part. 2. art. 22. num. 46. & hæc opinio est ita vera, vt etiamsi statuta laicorum sint Clericis fauorabilia, si de illis mentionem faciunt sunt nulla; & contra libertatem Ecclesiasticam, & ita tenet Surdus vol. 2. consil. 301. num. 13. Caualecanus lib. 3. decis. 33. num. 16; Plotus consil. 93. num. 2. Cioffus lib. 1. consil. 81. num. 84. & alij communiter. Vide etiam Layman in Theol. moral. lib. 1. tract. 4. cap. 13. num. 1. Suarez de legib. lib. 3. cap. 34. num. 13. & contra Regem Angliæ lib. 4. cap. 16. num. 7. & alios penes ipsos. Vnde opinio Pereiræ est contra communem, & prorsus non admittenda. * Necessitas enim publica non tribuit iurisdictionem laico, vt statuat contra non subditos, vt probat Baldus

Sup. hoc in Ref. præterita §. Adde. & in cæteris eius not.

* Sup. hoc infra ex doctrina §. Verum. Resol.

in l. cunctos populos, num. 20. c. de summa Trinit. Decius in cap. Ecclesia sancta Maria, de conslit. num. 7. & Felinus num. 18. & alij: vnde si opinio Pereiræ esset vera, omnes leges contentæ in corpore iuris ligarent Clericos, nam omnes respiciunt publicam utilitatem; vt optimè obseruat Fagnanus in respons. pro censuris Pauli V. fol. mibi 65. Gueuara vbi supra, & alij communiter, cum Anastasio Germonio in asser. lib. Eccles. cap. 7. fol. 81. & Collegio Bononiensi in respons. pro libert. Eccles. num. 20. & Batiola consil. 38.

214. Sed leges cam per tot. & si placeant, aliam & §. Omnia eius anno. rationum, & sup. ex Ref. 198. §. Notandum est, & infra ex Ref. 334. §. 6. & inferius in tr. 1. Ref. 15. §. Sed ad rem. & seqq.

RESOL. CCXI.

An statutum, si tollat Clericis ea, quæ tanquam ciuibus sibi competunt, sit contra libertatem Ecclesiasticam? Ex part. 4. tr. 2. Ref. 15.

§. 1. Negatiuè responderet Pereira de manu Regia part. 2. cap. 67. num. 15. dummodo tale statutum non fuerit factum in odium Ecclesiasticorum; quare vbi odium non detur, sed sub ratione boni publici statuatur, licet in aliquo minuetur ciuilibus societas, vel libertas Clericorum, non ideo statutum desinet valere, cum non libertati Ecclesiasticæ, sed ciuili obuiet. Ita ille, qui respondet ad cap. finale, de immunit. Eccles. in 6. asserens Pontificem illud statutum reprobasse ex præsumpto odio: secus autem, quando non ex praua intentione, sed propter publicam utilitatem tale statutum promulgatum sit. Ergo, &c.

Sup. hoc infra in Ref. 200. §. 1. & in Ref. 101. §. vltim. ante medium, & in Ref. 209. §. Sed his post mediū, & infra in Ref. 214. §. Confirmatur. & seqq. in Ref. 215. §. 2. ante medium, à verbi Supponendum. & in Resol. 294. §. Sed hæc.

2. Sed hæc opinio est contra libertatem Ecclesiasticam, tum quia Ecclesiastici ob huiusmodi statuta timidiore sunt, tum quia libertas Ecclesiastica consistit in facultate faciendi quidquid fieri licet, Ecclesiastici autem non possunt quidquid ab eis fieri licet, dum magistratus huiusmodi statuta, vel decreta edunt: ergo, &c. Deinde licet talia iura communia ciuibus, non debeantur Clericis, quia Clerici sunt debentur tamen ipsis vt ciuibus, etiamsi statum diuersum habeant à laicis, imò quia Clerici sunt, ideo illis nouo & maiori titulo debetur, ne his communibus iuribus priuentur, quia propter statum clericalem non amittunt iura communia ciuium, & alioqui ratione status maiori honore & reuerentia digni sunt: ergo ad immunitatem naturali iure debitam Clericis pertinet vt his iuribus non priuentur. Adde quòd Summ. Pontifex in Bull. Cæn. absolute loquitur de libertate Ecclesiastica, qua videlicet gaudent personæ Ecclesiasticæ, etiamsi versetur circa rem communem laicis & Ecclesiasticis, cum quia Summ. Pontifex consulere intendit Ecclesiasticis personis ne à secularibus magistratibus vexentur; graue autem damnum Ecclesiastici paterentur, si laici eos impunè vexare possent in iis, quæ ad conuictum politici spectant, ergo, &c. & hæc omnia docet Bonacina in Bulla Cænæ disp. 1. quæst. 16. sect. 2. puncl. 2. n. 4. Suarez contra Regem Angliæ lib. 4. cap. 22. num. 19. Catolus de Grassis de effect. Cleric. effect. 2. quæst. 44. num. 358. & seq. Duardus in Bulla Cæn. can. 15. quæst. 19. num. 83. & alij penes ipsos & penes me alibi. Ad id verò quod asserit Pereira, nempe tale statutum esse contra immunitatem Ecclesiasticam, quando efficeretur ex odio. Respondeo cum docto Iuriconsulto Hispano Io. Bertran. de Gueuara in propugn. libert. Eccles. assert. 1. §. 6. num. 10. & 11. quòd libertas & immunitas Ecclesiasticorum non dependet ex bono, vel malo animo statuentium, sed ex natura rei, & ex priuilegiis, quæ illis absolute competunt de iure diuino & humano; & si opinio Pereiræ esset vera, omnes laici efficerent talia statuta, asserendo se illa non efficere

Alibi in Resol. 294. & §. 2. præterita.